אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירה (°) שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון ק אבל כשיצא ש העליון (ה)אסור (ו) אפי' לדוחקו להחזירו למקומו:

ו ר מטה של פרקים (ו) אסור להחזירה (°) ולהדקה ואם תקעו חייב חטאת ש ואם היא יא (דרכה להיות) רפויה מותר לכתחלה (ובלבד שלא יהדק) יב ת וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת א ויש מי שאומר יג (ז) (ז) שדין הכוס כדין המטה: הגה ואם דרכו להיות מהודק אע"ג דעכשיו רפוי אסור (מיי' פרק כ"ה והגהות אשירי וכל בו וכן נראה דברי הטור):

ז ב קורה שנשברה מותר לסמכה (ח) בארוכות המטה יד שהם כלי לא כדי שתעלה דא"כ הוה ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר ג והוא שיהיו רפוים שיכול ליטלם כשירצה (ח) אבל טו אם מהדקם שם אסור:

ח (ט) ד ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו ולהניח אותו צד השמוט על ספסל אחר ה יש מי שמחמיר לאסור (וע"ל סי' ש"ח):

ט טז (ט) ו התוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד ה"ז תולדת בונה:

י ז חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן ולא יז חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה ח שיהפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי (י) אבל (י) ביד אסור:

שיד דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת. ובו יב"ס:

א א אין בנין וסתירה בכלים ב והני מילי (°) שאינו בנין ממש ג כגון חבית הגה א (°) שאינה מוחזקת ב (א) ארבעים סאה (ת"ה סי' ס"ה) שנשברה ודיבק שבריה ג בזפת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד (ג) שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח דא"כ הוה ליה (א) מתקן מנא אבל אם היא שלימה אסור לשברה אפי' בענין (°) שאינו עושה כלי ה ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש ו ואפי' יש בה נקב חדש (ב) אם להרחיבו אסור:

הגה

וסותם במקום הפתוח בזה והא דאסור כאן אפי' כיש לו היכר ציר כ"ל דשאני בסעיף ג' במחצלת של קנים דמהני היכר ציר דבזה לא מיחזי כבונה כמו כאן דאין רגילות לבנות מחצלת של קנים בבנין משא"כ כאן דהוא מדף א' ורגילין לבנות בכזה בכותל ע"כ לא מהני ציר ובגמ' קרי להא דלת אלמנה: (ה) אסור אפי' לדחקו כו'. וכ' ב"י וכבר נתבאר בסי' ש"ח דדלתות הכלים מותר ליטלם מהם בשבת אבל לא דלתות מידי דמחובר בקרקע משום דהוה בונה ומשמע דחייב חטאת בין על נטילתן בין על חזרתן עכ"ל וכך משום בונה דנקט היינו המחזיר ומשום נטילתו הוי סותר והכא אית' פ' המוצא תפילין בכיסוי של כור ודות שלא יחזיר ואם החזיר חייב חטאת משום בונה וא"כ כל שנוטל הוי סותר' וחייב חטאת ומזה יש ללמוד דיש למחות מה שנוהגין בסעודות גדולות בימות החמה לסלק החלון ע"י עכו"ם בשבת וזה איסור גדול כיון דהישראל חייב חטאת בזה בודאי אסור בעכו"ם משום שבות וכל שכן אות' שלוקחין הקווטירי"ן מן החלונות ואפילו ישראלים רגילין לעשות כן ואינם יודעים שיש בזה חיוב חטאת: (ו) אסור להחזיר כו'. בטעם דהוי גמר מלאכה וחייב משו' מכה בפטיש: (ז) שדין הכוס וכו'. ולכאור' גם המנורות של בדיל שיש לנו שיש בה שרוי"ף אסור עכ"פ להדקה בחוזק כמו במטה של פרקים (°) ולדיעה אחרונה שיש לנו לאסור אפי' להדקה ברפיון כיון שדרך להדקה אלא דמה' דדוק' בכוס יש מי שמחמיר שא"צ לפורקו כי עיקר תשמישו שלא ע"י פירוק מה שא"כ בכוס שעיקר תשמישו ע"י פירוק תמיד לא מקרי גמר מלאכ' אפי' אם הוא תוקע בחוזק השרוי"ף ולענין הלכה לענין כוס ודאי צריך ליזהר שלא לפרק' כלל כמהר"מ כיון דאין צורך שבת בזה אבל אם הוא לצורך גדול יש לסמוך להקל: (ח) אבל אם מהדקם שם אסור. לפי שמבטל כלי מהיכנו: (ט) ספסל שנשמט כו'. עסי' ש"ח מ"ש שם בס"ד: (י) אבל ביד אסור. ונראה דע"י עכו"ם מותר כיון דגם בישראל אין בו איסור רק משום עובדא דחול והיינו שיש בו צורך הרבה כדלעיל סימן ש"ז ס"ה בכל מידי שהוא שבות דשבות:

שיד (א) מתקן מנא. בפ' חבית דף קמ"ו אמרינן כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח ורבנן הוא דגזרו משום לול של תרנגולים דעביד לעיול אוירא ולאפוקי הבלא פי' הסרחון שלא ימותו התרנגולי' מזה משמע דהכי מתקן מנא אינו איסור דאורייתא זולת בלול של תרנגולין: (ב) אם להרחיבו כו'. משמע מה' זה (°) אפי' בפסיק רישיה מותר בלא מתכוין לכך דהא אמר (°) אם להרחיבו משמע שודאי מרחיב וכן כל' הטור

וכא

ואפ"ה צריך בתלמא אטו מן הצד ועסי' תקי"ט וכפ"ק דביצה · ולכאור' נר' דצירים שלנו העשוים בברזל ל"ש למיגזר שמא יתקע דהחור רחב וא"א לתקוע יותר אבל במרדכי פ"ג דעירובין משמע קצת דאסור וז"ל אסור להחזיר דלת תיבה גזירה שמא יתקע פי' שמא ישים הצירים (פי' דיתחבר במסמורות) דהוי בנין חשוב (°) ועסי' שי"ד ס"ז: י חייב חטאת משום שעושה כלי: יא דרכה להיות רפויה. ז"ל הכל בו בשם הרא"בד דברים שאין אדם מקפיד עליהם אם יתנענע בתוך החור מותר דאין לגזור אלא בדבר שצריך להיות מעמידה בדוחק אבל בסמ"ג איתא דדוקא כר שצריך גבורה ואומנות אסור: יב וכוס כו' מותר. שאין דרך (°) להדקו כ"כ (טור) וצ"ל דכוסו' שלנו העשוי' (°) בחריצים סביב ומהודקים בחוזק לכ"ע אסור וצ"ע לכיסוי הכלים (°) שעשוים כך דהתם אין עשוים לקיום רק לפתחן ולסוגרן תמיד עסי' שי"ד ס"י וכתב ב"י דרפוי ואינו רפוי נ"כ אסור ומשמע מפשט הפוסקים דכל הכלים האלו שרי לטלטלן ולא גזרו אלא במנור' שדרכה להתפרק כמ"ש בסי' רע"ט וה"ה כל כיוצא בו אבל דבר שאין דרכו להתפרק שרי בטלטול: יג שדין הכוס. וה"ה (°) הסטענד"ר שבבה"כ שמניחים עליו ספרים (אגודה): יד שהם כלי · כ"ל דאם אינו כלי רק עץ בעלמא אע"פ שהוכן לטלטל מ"מ אסור לסמכו תחת הקורה דדמי לבונה: טו אם מהדקם וכו' אסור. בגמ' הטעם דמבטל כלי מהיכנו שאינו יכול שוב ליטלו משם [רש"י] והעט"ז לא ע"ש משמע דאם אינו תחוב בחוזק כ"כ שרי: טז התוקע וכו'. וכן התוקע עץ בתוך הקורדם חייב וכן המפרק עץ תקוע חייב משום סותר והוא (°) שיכוין לתקן (רמב"ם פ"י): יז ולא חשיב כמוסיף. משום דלא מבטל ליה התם דחזי למאכל בהמה או לטיט אבל דבר דמבטל ליה התם אסור דאיכא משום אשוי גומות (גמ' כ"ח) ועסי' שע"ב סי"ו וצ"ל דדוקא הכא שבא לתקן החצר אסור דדמי לבנין אבל בע"א שרי דהא שרי לכסות רוק באפר כמ"ש בסי' ש"י כיון שאינו מכוין לבנין:

שיד א שאינה מחזקת · דאלו מחזקת מ' סאה ה"ל כאהל וכ"פ הר"ן פכ"ב ורש"י ותו' בעירובין ס"ג ואפי' אינו בנין גמור אסור דבנין גמור שייך אפי' בכלי קטן (°) (°) והר"ן פליג על רש"י דס"ל דסתי' משום מקלקל וכ"ד התו' והרא"ש דוק ותשכח דלא כפ"ש שכפל ושנה ושלש ולא דק בעירובין דף ל"ד ע"ש: ב מ' סאה. היינו אמה על אמה ברום ג' אמות (°) עם הדפנות (°) בלא עובי הלבזבזים והרגלים וכ"פ הרמב"ם: ג בזפ' יכול כו'. דמחמת גריעות' לא חיים עליה וליכא למיחש שמא יתכוין לעשות כלי תוס'

באר הגולה

ק הרא"ש נסתפק בזה והטור פסק לחומרא וכ' ה"ה בפכ"א שכן נראה מדברי רמב"ם ר שם מ"ז ש שם וכרשב"א בברייתא ת טור לדעתו ורבי ירוחם בשם רבי פרץ בפרק ד': א טור בשם הר"מ מרוטנבורג והכל בו בשם הלכות שבת ב שבת קנ"א במשנה ג שם מ"ג כדמפרש לה רב הונא ורמב"ם בפכ"ה ד ב"י מדברי תרומת הדשן סימן ס"ה ה שם בת"ה ו רמב"ם בפ"י מה"ש מהא דגבי תלבנית המטה שבת מ"ז ז עירובין ק"ד ח כפי' התו' שם: א שם קכ"ב וכרבא ב הרא"ש בעירובין הא דרב שמואל ל"ב ג שבת קמ"ו במשנה ד הכי מוקי לה בביצה ל"ג ה שבת שם במשנה וכפירש"י ו שם בברייתא כ"ש

לבושי שרד

שם (°) ועיין סי' ש"ד ס"ז. דשם מבואר דיש ב' דיעות בה ע"ש בט"ז סק"ח: ש"ע ס"ה (°) שמא יתקע ר"ל שיתקע בחוזק ביתידות והוי מכה בפטיש: ש"ע ס"ו (°) ולהדקה כלו' או להדקה. וקמ"ל דאסור להחזירה אפי' רפויה בלא הידוק וכן בהידוק נמי אינו אלא אסור אבל חיוב חטאת ליכא ולא אסרו אלא משום גזירה שמא יתקע ביתידות דאז חייב חטאת (ומ"ש הט"ז סק"ו בטעם דהוי גמר מלאכה וחייב כו' לא קאי אמה שנזכר אסור להחזירה דהרי בהא ליכא חיוב אלא קאי אסיפא דמילתא דאם תקע חייב חטאת) ולפי שיש לטעות בדברי המחבר דהא דקאמר להחזירה ולהדקה הכוונה ביחד אבל להחזיר ברפיון שרי וכך הטעה ממ"ש ואם היא רפויה מותר לכתחלה. לכן סיים רמ"א בהגה ואם דרכו להיות מהודק אע"ג דעכשיו רפויה אסור ובמ"ש המחבר ואם הוא רפויה הוסיף רמ"א דרכו להיות וק"ל: ט"ז סק"ז (°) ולדיעה אחרונה. בזה ליכא בזה ב' דיעות דלכ"ע מה שדרך להדקה אסור אפי' ברפויה אלא לפי שדברי המחבר מסייע לכאורה דברפיון מותר כמו שכתבתי באות הקודם שהוצרך הרמ"א לפרש דברי המחבר דמודה דאסור מש"ה קרי ליה הט"ז דיעה אחרונה אע"ג דלא פליגי באמת כלל: מ"א סקי"ב (°) להדקו כ"כ והוי דרכו להיות רפוי' ויש כי שאומר ס"ל דההידוק של כוס מיקרי נמי הידוק: (שם) בחריצים סביב ר"ל שרופי"ן ועי"ז הוא הדוק היטב: שם (°) שעשוים כך. שעשוים בשרויף וגוגבי"ן לפרוק ולהחזירן כיון שכיסוי אין עשוי לקיום ולא מיקרי עושה כלי וגם לא גמר מלאכה כיון שעדיין יפתחוהו משא"כ הכוס עצמו אם יש בו שרוי"ף: סקי"ג (°) הסטענדע"ר. שהוא עשוי לפעמים של פרקים: סקט"ז (°) שיתכוין לתקן. דסותר אינו חייב אלא ע"מ לבנות:

שיד מ"א סק"א (°) והר"ן פליג על רש"י. דרש"י בשבת קמ"ו פי' טעמא דהאי דינא דדיבק שבריה בזפת דמותר לשברה הוא משום מקלקל אע"ג דמקלקל אסור מדרבנן התירו לצורך שבת ולדבריו בכלי גדולה שרי דאע"ג דהוי כאוהל מ"מ הא סותר אינו חייב אלא ע"מ לבנות דאז לא הוי מקלקל ולכן כ' המג"א דהר"ן והתוס' והרא"ש חולקין על רש"י דלא התירו לצורך שבת איסורא דמקלקל והכא שרי הכוס דאינו סתירה גמורה וסתירה כזו מותר בכלי' מש"ה בגדולה דהוי כאוהל אסור ואח"כ סיים המג"א דבנין גמור שייך אפי' בכלי' קטן להסביר הטעם דבשלימה אסור לשברה וכמו שכתבתי אות ה' ובדפוס חדשים הוגה בדברי המג"א באלו ואין צורך: סק"ב (°) עם הדפנות. דהכי איתא בכלים פרק י"ח וכטעם דאע"ג דחלל לא מחזיק מ' סאה מ"מ כיון שיש עם הדפנות שיעור מ' סאה נחשב כאוהל: שם (°) בלא עובי הלבזבזים הוא כמו זר ושבכה אבל שפתה: (ש"ע ס"א)(°) שאינו בנין ממש אבל בנין וסתירה גמורה שייך גם בכלים ולכן דוקא בדיבק שבריה בזפת יכול לשברה דאין זה סתירה גמורה אבל בשלימה הוי סתירה גמורה: שם (°) שאינו עושה כלי. ר"ל שאינו עושה נקב לפתח אלא שוברה. ואח"כ כ' רבותא טפי ואפילו נקב בעלמא כו' ר"ל שאינו מתכוין לפתח דאית ביה תרתי לטיבותא שאינו שובר כלל. וגם שאינו פתח מ"מ אסו' דחיישינן שמא יתכוין לעשות פתח אבל בדיבוק שבריה בזפת לא חיישינן לכא מטעם שכ' המג"א סק"ג: (ט"ז סק"ב) (°) דאפילו בפסיק רישיה מותר ר"ל דלא כדעת התה"ד שהגיה רמ"א ודוקא שהוציאו וכו': שם (°) אם להרחיבו דרצונו לומר אם מתכוין להרחיבו אסור הא בהא דאם אינו

באר היטב

והב"ח מיקל אף בלוח א' אם עשוי לכניסה ויציאה תדיר והרמב"ם מיקל ספי מ"א: (ו) אפילו. ומזה יש ללמוד דיש למחות מה שנוהגים בסעודות לסלק החלון על ידי עכו"ם בשבת וזה איסור גדול כיון שהישראל חייב חטאת אסור בעכו"ם משום שבות וכ"ש אותן שלוקחין הקווטי"רין מן החלונות ואפי' ישראלים רגילים לעשות כן ואינם יודעים שיש בזה חיוב חטאת ט"ז: (ז) שדין. וה"ה הסטענ"דר שבבה"כ שמניחין עליו ספרים אגודה: וכתב המ"א דכוסות שלנו שעשוי בחריצים סביב ומהודקים בחוזק לכ"ע אסור וכתב ב"י דרפוי ואינו רפוי נ"כ אסור ומשמע מפוסקים דכל הכלים האלו שרי לטלטלן ולא גזרו אלא במנורה שדרכה להתפרק כמ"ש בסי' רע"ט וה"ה כל כיוצא בו אבל דבר שאין דרכו להתפרק שרי בטלטול וכ' ט"ז המנורות של בדיל שיש לנו שיש בה שרוי"ף מאחר שעיקר תשמישו ע"י פירוק תמיד לא מיקרי גמר מלאכה אפי' אם הוא תוקע בחוזק השרוי"ף ע"ש: (ח) בארוכות. ועץ בעלמא אעפ"י שהוכן לטלטל אסור לסומכו תחת הקורה דדמי לבונה מ"א: (ט) התוקע. וכן התוקע עץ בתוך הקורדם וכן המפרק עץ תקוע חייב משום סותר אם מתכוין לתקן רמב"ם מ"א: (י) ביד. וע"י עכו"ם שרי אם יש בו צורך הרבה בכל מידי שהוא שבות דשבות ט"ז וכתב ב"ח דוקא שבא לתקן אבל דבר דמבטל ליה התם אסור דאיכא משום אשויי גומות. וכתב מ"א כ"ל דוקא הכא שבא לתקן החצר אסור דדמי לבנין אבל בע"א שרי דהא שרי לכסות רוק באפר כמ"ש בסי' ש"י כיון שאינו מכוין לבנין:

שיד (א) ארבעים. היינו אמה על אמה ברום ג' אמות עם הדפנות בלא עובי הלבזבזים והרגלים וכ"כ הרמב"ם: (ג) בלא. כתב הרמב"ם פכ"ג העושה נקב שהוא עשוי להכניס ולהוציא בין בכלי בין

ביאור הגר"א

והוא נגרר: אפילו לדוחקו. מדתני בתחתון דוחקין ועתו"ש: ס"ו מטה. שם מאי דעתך בנין כו': ואם תקע. שם: ואם היא. שם אלא כרשב"ג ס"ל: דרכה. דבלא"ה אסור כמ"ש בשבת קכ"ב גזירה שמא יתקע וע' בהג"א סוף פ"ג ד"ה לפי ופ"ד ד"ה והללים כו': ובלבד. גמ' שם כנ"ל אסור להדקה כו': וכוס. עמ"א: ואם. כנ"ל: ס"ז שהם כו' דא"כ. רש"י: ס"ט בין. ריש פ' הבונה: בין. סוף פ' כירה: ה"ז. כפ' הבונה כרב: ס"י אבל. שם מסוגיא הנ"ל דצריך שינוי:

נתיב חיים

שיד °) בהגה"ה סעיף א' שאינה מחזקת. ל"ב וקשה דלפי התי' בתוס' דאיירי במוסתקי לא צריכין לחלק בכלי גדול לקטן והרמ"א הרכי' אתרי רכשי כהך תרי תירוצי אהדדי. וצ"ל דהרמ"א ס"ל דלפי' לתי' שני דאיירי במוסתקי אנו הסברא מחלקינן בין כלי גדול דה"ל כאוהל אלא שכיון מתי' ראשון מה דמפייל קופילא וכו' ודו"ק: °) מ"א סק"א והר"ן פליג כ"כ כוונתו דלפירוש רש"י דהוי מקלקל אינו בנין גמור מותר אך קשה דא"כ תקשי לך לפירש"י כך דמפייל קופלא וצ"ל נ"כ [illegible] לורך

סי' שיד ס"א אין. שבת קכ"ב ערובין ל"ה ר"ע כ' כ': ות"מ שאינו. דבנין מחדש הוי בונה כמ"ש ע"ז כ' וק"ב כ' וע' תוס' שם ושם ואפילו החזרת הכלי אם הוא מעשה אומן כמ"ש מ"ו א' וע"ש בתוס' ומ"ז א' כ' וכן סתירה כמ"ש בעירובין ל"ד ב' ואמאי הוא כו' ומשני במגדל של בנים ע"ש דכס"ד של עץ וכן שם ל"ה א' במנעול קטיר כו' אבל בפותחת לא וע' תוס' שם ושם: כגון. שבת קמ"ו א' והרשב"א והר"ן חולקים על זה וכתבו דדוקא לר"א מוקמינן הכי דלחכמים כיון דפטור אבל אסור במקלקל מותר לכתחלה וכן מוכח הסוגיא דע"ב דערובין לפי הס"ד כ"א במגדל של עץ דאהל הוא וכ"מ שם דקאמר מ"ם אהל הוא ומ"ם כו' אלמא דלמ"ד כלי ש"ד וכ"ד רש"י שם הו הס"ד במגדל של אבן כמ"ש

חכמת שלמה

סי' שיד סעיף א' בהג"ה ודוקא שהוציאו נ"ב פעם אחת מבעי'. נ"ב עיין במג"א מ"ש בשם התה"ד דפסיק רישא מדרבנן מותר ועיין מ"ש בתשובה ליו"ד סי' רע"ו למדינת אונגרן ראיה לזה מבכורות דף כ"ה ע"א ע"ש ודו"ק:

הגהות רעק"א

סי' שי"ג מג"א ס"ק י"ז גמ' כ"ח. לשון הכ"ח משום דהוסיף על הבנין א"נ משום אשווי גומות:

סי' שי"ד ואפי' נקב בעלמא אסור. ק' לי מאי אפי' הא לנקבה חמור מלשברה דנוקבה אף במוסתקי אסור וא"כ [illegible]

מחצית השקל

ס"ס: (ס"ק יד) שהם כלי כו' אינו כלי רק עץ בעלמא כצ"ל: (ס"ק טז) התוקע כו' והוא שיתכוין לתקן באמת הרמב"ם לא כ' והוא שיתכוין לתקן כי אם במפרק וא"ש דאם אינו מתכוין ה"ה מקלקל אבל באמת גם בדין א' בתוקע עץ תוך הקורדם לע"ד בעי' שיתכוין לתקן אבל אי לא מתכוין לא אע"ג דהוי פ"ר מ"מ בתיקון כלי לא אמרי' פ"ר כמ"ש מ"א בסי' שי"ז ס"ק ל"ו ע"ש הטעם: (ס"ק יז) ולא חשיב כו' ועסי' שע"ב סעיף ס"ז כצ"ל ומבואר שם דשם עפר וצרורות מבטל לי' וע"ש במ"א:

סי' שיד (ס"ק א) שאינה כו' ס"ל כאהל ר"ל יצא מתורת כלי ויש לו דין אהל ובאהל ודאי יש בנין וסתירה הר"ן פ' כ"ב ורש"י ותוס' פ' ג' דבעירובין דף ל"ד כצ"ל. דע דהא דתנן בשבת פ' כ"ב דף קמ"ו ע"א שובר אדם את החביות לאכול ממנו גרוגרת ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי פירש"י וז"ל שובר כו' דאין במקלקל שום איסור בשבת וכ' הר"ן ח"ל ולא נהירא להו דכל המקלקלים פטורים איסורא מיהא איכא אלא ס"ס כיון דבעלמא מקלקל פטור אבל אסור הכא משום צורך שבת שרי לכתחלה מיהו כי שריא דוקא בכלי קטן דל"ש ביה בנין וסתירה אבל בכלי גדול לא ודאי' מדאמרי' בעירובין דל"ד נתנו (לעירוב) במגדל ואבד מפתחו עירובו עירוב ואוקי' לה במגדל של עץ וקשר בחבל וצריך סכין לחתכו ר"א סבר כר' נחמיה דאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו המיוחד לו ולכן אסור לטלטל סכין לצורך החבל וא"כ בי"ס דלא קונה עירוב דקי"ל דצ"ל במקום שעירובו שם לאכלו ועכשיו הוה הוא במקום א' ועירובו במקום (אחר) ולכן ס"ל דאין עירובו עירוב וחכמים ס"ל דכל הכלים ניטלין לצורך גופן אבל אי לאו הכי אפי' רבנן מודים דאין עירובו עירוב ולא שריק לשבר המגדל וה"ט משום דהתם במגדל גדול עסקינן (ר"ל שמחזיק מ' סאה דיש לו דין אהל) דהוי כאוהל ושייך בי' בנין וסתירה וה"ט דשרי הכא בחביות עכ"ל הר"ן א"כ לדעת הר"ן אין חילוק אם הכלי שלם או לא אלא הכל תלוי אם הוא קטן או גדול אולם התוס' בעירובין דף ל"ד ע"ב וכן הרא"ש הוכיחו דאפי' בכלי קטן שייך בנין וסתירה דהא אמרי' בשבת דף קמ"ב ע"ב מייל שופתא בקופינא דמרא (פירש"י יתד קטן תוחבים תוך בית יד של מרא כדי שלא ישמט) רב אמר חייב משום בונה אלמא גם בכלי קטן שייך בנין וסתירה לכן פי' דהאי דשובר אדם החביות לאכול מיירי במוסתקי דהיינו שנשברה ודיבק שבריה בזפת וכ' הרב"י ליישב להר"ן הקושיא מהאי דמייל שופתא בקופינא דמרא ח"ל כי אמרי' אין בנין בכ' ה"מ בכלי שנתפרק וא"צ אומן בחזרתו אבל עושה כלי

מתחלתו או כלי שנתפרק וצריך אומן בחזרתו כו' ל"ש בנין בכלים אלא עושה כלי מיקרי וחייב משום בונה וכ"כ הוא ז"ל ריש פרק הבונה ור"ש כל הכלים עכ"ל הרב"י וא"כ לדעת התוס' והרא"ש אין חילוק בין כלי גדול לקטן אלא בין כלי שלם לשבור ודבק בזפת ובש"ע העתיק שני השיטות דלא הותר לשבור כ"א בקטן וגם בנשבר וצ"ל דס"ל לעיקר כדברי התוס' דאפי' בקטן שייך בנין וסתירה ולכן בעינן דוקא שנשבר ואפ"ה מגבה ב"ב כשמחזיק מ' סאה יצא מתורת כלי ויש לו דין אוהל וכ"מ בעירובין דף ל"ה ע"א ולכן אפי' מדובק בזפת איכא איסורא: והר"ן פליג על רש"י כו' בא ליישב קושית הפ"ש על הר"ן בכתב וסיים וה"ט דהרי הכא בחביות ר"ל דמיירי בחביות קטנה ותמה עליו דאפי' הוא כלי גדול דשייך ביה בנין וסתירה יש להתיר דהרי מקלקל פטור ובז"כ מ"א דהר"ן חולק כו' ור"ל ניהו דהר"ן הביא תחלה פירש"י והולך לומר לדעת רש"י דלצורך שבת הותר איסור מקלקל אבל הר"ן אליביה דנפשיה לא מסתבר ליה כן ולכן מתיבת ומיהו כי שרי דוקא בכלי קטן כו' סברת דנפשיה דאין ההיתר כאן משום מקלקל אלא משום דהוי כלי קטן: (ס"ק ב) מ' סאה כו' בלא עובי הלבזבזים ורגלים: ובתשובת מעיל צדקה ס"ס כ"ז כתב לענין כתמים בעריסה של תינוק הרגלים אמדפיי לשיעור מ' סאה כיון דהרגלים הם עיקר העריסה לנדנד ע"י זה העריסה עם התינוק ע"ש וה"ה לענין שבת: (ס"ק ג) בזפת כו' דמחמת גריעותא כו' תוס' והרא"ש אמת שהרא"ש כ"כ בשבת דף קמ"ו על מתני' דשובר אדם חביות הנ"ל כתב הרא"ש וז"ל במס' י"ט כו' מוקי במוסתקי פרש"י חביות שבורים כו' ותפ"ה פרי ומחמת גריעותא לא חייס עלה וצ"ל שמא יתכוין לעשות כלי עכ"ל וכ"כ התוס' בביצה דף ל"ג ע"ב ד"ה ש"מ תני כו' (אלא שנתנו טעם אחר) ח"ל ופרש"י דל"ש לתיקון כלי הוא"ל ועושה הרבה יותם פנים [illegible] החביות ועושה נקב לכל הפתות שיכול עכ"ל וכ"ן בביצה רש"י דס"ל דגם בחביות בגורה הנ"ל אם מתקן כי פה איכא איסור תורה ושייך למיגזר שמא יתכוין לתקן הוגרתו לתי' הנ"ל אבל לפי דעת התוס' והרא"ש וכ"ב דפסק בש"ע דאפי' מתכוין לעשות לו פה אין בו איסור תורה ורק משום מתקן מנא וכמ"ש גם הט"ז ס"ק א' א"כ בלא"ה ל"ל שמא יתכוין לתקן דהוי כעין גזירה לגזירה ולא הוצרך מ"א להביא דברי הרא"ש בפ' רש"י לדידן וכ"כ מדברי התוס' הס בביצה בשם ר"י ע"ש וצ"ל דהמ"א עדיפא מיניה קאמר כמ"ש רש"י בשבת: כ' הרמב"ם כו' והקשה הכ"מ (בפ' י') דבפרק י' כ' כצ"ל והוא פלוגתא בשבת דף ק"ב ע"ב רב כ"ב חייב משום בונה והמוהל ס"ל משום מכה בפטיש: וכתב עוד בפרק י' העושה נקב ס' בין בבנין כו' גם ה"ה

הקבה